

РЕШЕНИЕ

№ 3652

гр. София, 07.07.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 3 състав,
в публично заседание на 08.06.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ива Кечева

при участието на секретаря Мариана Велева и при участието на прокурора Десислава Кайнакчиева, като разгледа дело номер **11195** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл.284-286 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража.

Образувано е по иск, предявен от Х. Т. И., чрез адв. С. И., срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, с правно основание чл. 284 от ЗИНЗС, за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 60 000 лв., за които се твърди, че са възникнали в резултат на незаконосъобразни действия и бездействия на служители на ответната страна. Претендира се присъждане на обезщетение за забава на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД, считано от датата на подаване на исковата молба, както и на разноските, направени по делото.

В исковата молба се посочва, че по време на изтърпяване на наказание “лишаване от свобода” в Затвора [населено място], ищецът бил диагностициран с туберкулоза в много тежка форма, която била лекувана в [фирма] и било постигнато обезбациляване на лишения от свобода. С решения на ТЕЛК за 2017 г., 2018 г. и 2019 г. на ищеца била определена 80 % неработоспособност. Впоследствие, във връзка с провеждано лечение от Хепатит С, ищецът бил хоспитализиран в МВР Болница, а на 27.09.2019 г. – изписан, като в издадената епикриза бил насочен за лечение към туберкулозната клиника на [фирма] поради данни за реактивация на туберкулозата. В епикризата изрично било посочено, че лекарите в МВР Болница вече са уговорили последващото лечение. Налагало се и лечение от Хепатит С, каквото в

затворническата болница в Л. не се провеждало, а и оставал един месец преди пълното изтърпяване на присъдата. Изложени са доводи, че преместване и лечение в специализираната болница за лечение на туберкулоза към Затвора [населено място] не би било подходящо и възможно, тъй като ищецът бил на метадонова програма за лечение от наркотична зависимост. В Затвора [населено място] било невъзможно да му бъде осигуряван метадон, което би довело до лишаване от лечение на И. в нарушение на ЗИНЗС и на ЕКПЧ. В тази връзка ищецът се позовава на решение от 01.09.2016 г. на ЕСПЧ по делото W. W. v. G., според което метадонът е надеждна заместваща терапия и отказът да се предостави такава е нечовешко отнасяне по смисъла на чл. 3 от Конвенцията. По тези съображения ищецът счита, че е трябвало да бъде незабавно трансфериран и лекуван в СБАЛЛББ [фирма], с оглед и вече уговореното му лечение от лекарите в МВР Болница и в изпълнение на чл. 135, ал. 1, т. 1 ЗИНЗС. Посочва се, че за неизпълнение на това задължение на затворническата администрация не са били налице никакви причини, а с бездействието са нарушени разпоредбите на чл. 182, ал. 1 ЗИНЗС, чл. 39, ал. 1 и чл. 60 от Наредбата за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода. Твърди се, че вместо да бъде настанен в СБАЛЛББ [фирма], Х. И. стоял в затвора в периода от 27.09.2019 г. до 01.10.2019 г., след което бил изхвърлен на улицата с туберкулоза. Твърди се, че посоченото бездействие е довело до смъртоносна и реална заплаха за живота на ищеца, чието здравословно състояние вече било силно влошено. В допълваща молба от 23.10.2019 г. се сочи, че повторното заразяване с туберкулоза е също едно от основанията за предявяване на иска, заедно с твърденията за липса на незабавен трансфер в [фирма], неиздаване на необходимите за целта медицински документи, застрашаване живота и здравето на ищеца. Твърди се, че повторното заразяване се е случило именно в затвора, където имало туберкулозен бацил. В уточняваща молба от 07.11.2019 г. се посочва, че администрацията при Затвора С. не е издала необходимите медицински документи за прием в С. „С. С.“ на ищеца при освобождаването му и не го е трансферирала в посоченото лечебно заведение, в периода от 27.09.2019 г. до освобождаването му на 01.10.2019 г. в резултат на прекъсване на изпълнение на наказанието по реда на чл. 447, т. 3 НПК. Заявено е, че неимуществените вреди се изразяват в следното: стрес и унижение, безпомощност и уязвимост, страх за здравето и живота, потиснато самочувствие, увреждане на здравето, поради нелекуване на туберкулоза. В заявление от 16.12.2019 г. ищецът, чрез пълномощника си посочва, че претендираните неимуществени вреди, поради неиздадени медицински документи от затворническата администрация, произтичат не само от неиздаването на такива документи при последното прекъсване на наказанието, но и поради неизпълнение на това задължение при всички предходни прекъсвания (на 01.08.2017 г. и на 05.09.2018 г.). Идентично е изложеното от ищеца и по отношение на претендираните вреди поради липса на трансфер в цивилна болница – посочва се, че и при трите прекъсвания такъв не е организиран от затворническата администрация. В тази връзка се твърди, че не е налице инцидентен пропуск, а повтаряща се практика или 6 отделни, повтарящи се нарушения на чл. 3 ЗИНЗС, със силен интензитет на причинените вреди.

В хода на съдебното производство ищецът се представлява от адв. И., който моли съда да уважи изцяло исковата претенция, която счита за основателна и доказана. Подробни аргументи излага в хода на устните състезания по делото и в представени писмени бележки.

В писмен отговор, постъпил по делото на 06.12.2019 г., ответната страна - Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, представлявана от юрк. Н. Д., излага доводи за недопустимост на исковата претенция, поради предявяването ѝ срещу ненадлежен ответник по арг. от чл. 285, ал. 2 ЗИНЗС. Посочва се, че затворите са териториални служби на ГДИН, но администрацията в местата за лишаване от свобода отговаря за изпълнението на наказанията, поради което се счита, че ГДИН не е надлежен ответник по иска. Алтернативно са изложени доводи за неоснователност и недоказаност на претенцията. Твърди, че от исковата молба не се установява неизпълнение на задължение, вменено със закона на ответника, с което да е нарушен чл. 3 от ЗИНЗС. Според ответника, липсва един от елементите на фактическия състав, поради което не следва да се разглеждат останалите предпоставки - дали са налице претърпени вреди и налице ли е причинна връзка. Сочи се, че с исковата молба не са приложени доказателствата, на които се основава искът, както и че ищецът не е посочил, какви обстоятелства ще доказва и въз основа на какви доказателства. Твърди се, че неимуществените вреди не се предполагат, а подлежат на доказване на общо основание, като в конкретния случай липсват доказателства за наличие на нарушено психично или физическо здраве, което да е пряка и непосредствена последица от действие или бездействие на ответника. В заключение се посочва, че в случая не са налице предпоставките от фактическия състав на отговорността по чл. 203, ал. 1 от АПК във вр. с чл. 284, ал. 1 от ЗИНС, поради което искът е неоснователен и недоказан. Претендира се присъждане на юрисконсултско възнаграждение на основание чл. 78, ал. 8 ГПК. Становище за неоснователност на исковата претенция изразява в представени по делото писмени бележки.

Участващият по делото прокурор от СГП дава заключение неоснователност на предявения иск. Счита, че не са ангажирани доказателства за наличието на незаконосъобразни действия на затворническата администрация във връзка с нелекуването на ищеца.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и приетите по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

От изложеното в обстоятелствената част на постановление от 01.10.2019 г. на и.ф. градски прокурор се установява, че считано от 15.02.2017 г. по отношение ищеца Х. Т. И. е приведено в изпълнение наказание по НЧД № 1733/17 г. на СРС, в размер на 2 години и 6 месеца лишаване от свобода. Към 01.10.2019 г. лицето е изтърпяло 2 години, 4 месеца и 16 дни, а остатъкът за изтърпяване е един месец и тринадесет дни. Установява се, че изпълнението на наказанието лишаване от свобода по отношение на ищеца е прекъсвано, както следва: - с постановление от 01.08.2017 г. на и.ф. градски прокурор, за срок от 60 дни, с цел лечение в лечебно заведение извън М. – специализирано пневмофтизиатрично болнично заведение по местоживеене. Посочено е, че на Х. И. е поставена диагноза „Туберкулоза на левия бял дроб. Симптоматична анемия. Придружаващи заболявания: наркомания – на метадоново лечение; хроничен хепатит В и С“; - с постановление от 05.09.2018 г. на и.ф. градски прокурор, за срок от 3 месеца. Посочено е, че е налице положително становище от ЛКК при СБАЛЛС – С. за прекъсване на наказанието за провеждане на лечение, тъй като адекватно медицинско обслужване не може да бъде осъществено в местата за лишаване от свобода; - с постановление от 01.10.2019 г. на и.ф. градски прокурор, за срок от 60 дни, с цел лечение в лечебно заведение извън М. – специализирано пневмофтизиатрично болнично заведение – С. [фирма].

От епикриза, издадена от Болница за активно лечение по пневмо-фтизиатрични заболявания – С. област Е., се установява, че Х. И. е постъпил в болницата на 02.08.2017 г. и е изписан на 30.11.2017 г., с диагноза: фиброзно-кавернозна туберкулоза, с придружаващи заболявания: наркотична зависимост – хероин; терапия с метадон; хепатит С; вторична анемия. В заключение е отразено, че се е провело Ф., откъдето се е постигнало МБ верификация -/+ от БАЛ. Проведена терапия с 2HREZ/2HRE с обезбациляване на втория месец. Посочено е, че при тежка имуносупресия и описаните КТ промени в ляво е необходимо провеждане на по-продължително лечение в С. за лишените от свобода. Лицето е насочено за диспансеризация и продължителна фаза на лечение с терапия HRE.

От епикриза, издадена от Болница за активно лечение по пневмо-фтизиатрични заболявания – С. област Е., се установява, че Х. И. е постъпил в болницата на 10.09.2018 г. и е изписан на 17.09.2018 г., с диагноза: Абсцедираща пневмония вляво; Остър следпневмоничен абсцес; Фиброзно-кавернозна туберкулоза. Придружаващи заболявания: наркотична зависимост – хероин; терапия с метадон; хепатит С.

От епикриза, издадена от Медицински институт – МВР, ИЗ № 11628, се установява, че Х. И. е постъпил в болницата на 24.09.2019 г. и е изписан на 27.09.2019 г., с диагноза: хроничен вирусен хепатит С. Придружаващи заболявания: фиброкавернозна ТВС; наркотична зависимост (лечение с метадон). Посочено е, че полученият резултат от генетичен тест Х. МТБ – РИФ налага лечение в Клиника по туберкулоза в С. [фирма] /уговорено/.

От предписание и медицинска бележка, издадени от д-р Д. на 01.10.2019 г., се установява, че на посочената дата ищецът е бил приет за наблюдение, изследване и лечение във ВО на Специализираната болница за активно лечение на лишени от свобода – Затвор С..

Установява се, че с молба вх. № Г-487/30.09.2019 г. на ГДИН, подадена от Х. И., чрез адв. С. И., до прокурор при СГП и до директора на ГДИН, е поискано незабавно, без прекъсване на наказанието, лишеният от свобода да бъде трансфериран за лечение в С. [фирма], както е разпоредено и уговорено от лекарите в МВР болница или в краен случай в Болница за активно лечение по пневмо-фтизиатрични заболявания – С. област Е.. Поискано е СГП да разпреди затворническите власти да организират настаняването на И. в С. [фирма], като е посочено, че прекъсване на наказанието не е достатъчно, защото след това лишеният от свобода следва сам да търси направление от личен лекар, талони за хоспитализация и др. документи, които бавят лечението.

Съгласно Лист за преглед на пациент от 02.08.2017 г., издаден от С. [фирма], на 02.08.2017 г. Х. И. е постъпил в лечебното заведение, като самонасочил се и напуснал на същата дата, след като е насочен за хоспитализация в СБАЛПФЗ - С. област, поради необходимост от продължаване на лечението в друго лечебно заведение.

Установява се, че на 10.09.2018 г. от [фирма] е издадено направление за хоспитализация на Х. И. за спешен прием в СБАЛПФЗ - С. област.

На 02.10.2019 г. от [фирма] е издадено направление за хоспитализация на Х. И. за спешен прием в С. [фирма]. Представен е лист за преглед на пациент от 02.10.2019 г., издаден от лекар при С. [фирма], съгласно който на същата дата Х. И. е постъпил в лечебното заведение, насочен от личен лекар. В заключение на извършения преглед е предложена незабавна хоспитализация в същото лечебно заведение.

Представена е епикриза, издадена от Специализирана болница за пневмо-фтизиатрични заболявания (СБАЛПФЗ) – С. област Е., от която се установява,

че Х. И. е постъпил в болницата на 08.11.2019 г. и е изписан на 20.12.2019 г., с диагноза при постъпване: фиброзно-кавернозна ТБК на белите дробове - рецидив. Според снетата анамнеза, И. е бил хоспитализиран в МБАЛ Св. С., поради установено бацилоотделяне, където е лекуван 38 дни и насочен за продължаване на лечението в СБАЛПФЗ – С. област. Посочена е диагноза при изписване: фиброзно-кавернозна туберкулоза на белите дробове.

От представени по делото Експертни решения на ТЕЛК към Център за психично здраве – С. област се установява, че на ищеца е определена 80 % трайно намалена работоспособност, считано от 02.08.2017 г. След преосвидетелстване срокът на определения % трайно намалена работоспособност е продължаван, в т.ч. с ЕР на ТЕЛК № 0704 от 16.07.2019 г. до 01.07.2020 г.

По делото е представено медицинско становище, изготвено от директор на МЦ при Затвора С., в което е посочено, че Х. И. е с наркотична зависимост от дълги години, на терапия с Метадон, с доказана хронична чернодробна инфекция Хепатит В и С. Посочено е, че при последния му престой в МИ на МВР болница е открита туберкулозна инфекция на белите дробове. На лицето било предложено в неотложен порядък да бъде насочено за лечение в СБАЛЛС – Затвора Л., но И. отказал, тъй като в посоченото болнично заведение не може да бъде осигурено метадоновото му лечение. В тази връзка бил изготвен протокол за прекъсване на наказанието му, като му било изрично казано, че е разговаряно по телефона с доц. С. от С. [фирма] и че неговото приемане в отделението за белодробни заболявания е уговорено и няма да бъде провалено.

Представено е заверено копие от здравен картон на Х. И., съставен от Медицинска служба при затвора, съдържащо данни за проведени амбулаторни прегледи и изследвания.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Искът за присъждане на обезщетение е предявен от процесуално легитимирано лице, което твърди, че в периода на изтърпяване наказание лишаване от свобода в Затвора [населено място] е претърпял неимуществени вреди в резултат на незаконосъобразни бездействия на длъжностни лица от администрацията на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" - юридическо лице към Министерство на правосъдието, с териториални структури, включващи затворите - чл.12, ал.3 ЗИНЗС.

Възражението на ответника за недопустимост на предявения срещу него иск, поради липса на пасивна процесуална легитимация, е неоснователно. Искът е предявен срещу надлежен ответник по смисъла на чл.205 АПК вр. с чл.285, ал.1 от ЗИНЗС – Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" – юридическо лице, осъществяващо прякото ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода, с териториални служби, каквито са затворите.

Съгласно чл.284, ал.1 ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл.3. Следователно, основателността на предявения иск предполага установяване на наличие на следните материалноправни предпоставки: 1) акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с които се нарушава чл.3 от ЗИНЗС; 2) настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението; 3) неимуществената вреда се предполага до доказване на противното по силата на

оборимата презумпция, въведена с чл.284, ал.5 от ЗИНЗС.

В чл.3, ал.1 ЗИНЗС се съдържа забрана осъдените да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според втората алинея за нарушение на ал.1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, изразяващи се в липса на достатъчна жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Отговорността на държавата за причинените вреди по чл.284, ал.1 от ЗИНЗС е обективна и освобождава ищеца от тежестта да доказва вина на конкретно длъжностно лице. Държавата отговаря за вредите, причинени от нейните органи или длъжностни лица при изпълнение на административната дейност, които са последица от незаконосъобразните им актове, действия или бездействия, без значение дали са виновно причинени.

Предмет на разглежданата искова претенция е обезщетяване на претърпени от Х. И. неимуществени вреди – стрес и унижение, безпомощност и уязвимост, страх от увреждане на здравето и от заплахата за живота, потиснато самочувствие, като последица от проявите форми на нарушения на чл.3 от ЗИНЗС вр. с чл.3 КЗПЧОС: - неиздаване на необходимите документи за прием в болнично заведение; - неизпълнение на задължение за транспортиране на ищеца до болнично заведение; - повторно заразяване с туберкулоза при престой в Затвора С..

В чл.3 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи е прокламирано, че никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение. По отношение на лицата, изтърпяващи наказание за извършени углавни престъпления, във националното законодателство това основно право е регламентирано с нормата на чл.3, ал.1 от ЗИНЗС, предвиждаща че осъдените не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко или нечовешко отношение. На това право на лишените от свобода съответства насрещното административно задължение, при изпълнение на наказанията да бъдат осигурени условия, обезпечаващи поддържането на физическото и психическото здраве и зачитане на правата и достойнството им (чл. 2, т. 3 от ЗИНЗС). „Нечовешкото“ или „унижаващо“ отношение предполага страдание или унижение, достигащи отвъд неизбежния елемент на страдание и унижение, свързан с дадена форма на легитимно третиране или наказание. Мерките за лишаване от свобода, според ЕСПЧ, могат често да съдържат такъв елемент, като държавата трябва да осигури на лишеното от свобода лице условия, които са съвместими с уважението към човешкото достойнство, така че начинът и методът на изпълнение на мярката да не го подлагат на стрес и трудности с интензивност, която надминава неизбежното ниво на страданието, свързано със задържането.

Относно отделните бездействия, твърдени с исковата молба:

1. Издаване на необходимите документи за прием в болнично заведение и неизпълнение на задължение за транспортиране на лишения от

свобода до такова заведение:

По делото е установено по безспорен начин, че изпълнението на наказанието лишаване от свобода по отношение на ищеца е прекъсвано с постановления на и.ф. градски прокурор, съответно от 01.08.2017 г., от 05.09.2018 г. и от 01.10.2019 г. Трите прекъсвания са постановени на основание чл. 447, т. 3 от НПК и са мотивирани с тежко заболяване на лишения от свобода и необходимостта от лечение в лечебно заведение извън М. – специализирано пневмофтизиатрично болнично заведение по местоживееене.

Не е спорно между страните, че Х. И. е постъпил в Болница за активно лечение по пневмо-фтизиатрични заболявания – С. област Е. на 02.08.2017 г., като му е поставена диагноза: фиброзно-кавернозна туберкулоза, с придружаващи заболявания: наркотична зависимост – хероин; терапия с метадон; хепатит С; вторична анемия. От епикризата, издадена от Болница за активно лечение по пневмо-фтизиатрични заболявания – С. област Е., в резултат на посочения престой и лечение, е видно, че при снетата анамнеза на И. е установено, че същият е лекуван в СБАЛЛС – С., когато е установен специфичен белодробен процес и е започнато туберкулозостатично лечение от 04.07.2017 г. Лицето било насочено към специализирана болница за лечение, консултиран в С. Св. С. и насочен за хоспитализация в СБАЛПФЗ – С. област. Необходимостта от лечение на ищеца в специализирано пневмофтизиатрично болнично заведение е установена и при постановеното прекъсване на наказанието с постановление на и.ф. градски прокурор от 01.08.2017 г.

Идентични са обстоятелствата и при последващите две прекъсвания на изтърпяване на наказанието, като е установена необходимост от лечение в специализирано болнично заведение. С епикриза, издадена от Медицински институт – МВР, ИЗ № 11628, е указано, че полученият резултат от генетичен тест Х. МТБ – РИФ налага лечение в Клиника по туберкулоза в С. [фирма], което е уговорено. С молба от 30.09.2019 г., подадена от Х. И., чрез адв. С. И., до прокурор при СГП и до директора на ГДИН, е поискано незабавно, без прекъсване на наказанието, лишеният от свобода да бъде трансфериран за лечение в С. [фирма], както е разпоредено и уговорено от лекарите в МВР болница или в краен случай в Болница за активно лечение по пневмо-фтизиатрични заболявания – С. област Е..

Гореизложените обстоятелства обуславят извод, че по отношение на ищеца и при трите прекъсвания на изтърпяване на наказанието са били налице предпоставките по чл. 135, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗИНЗС за изпращането му в лечебно заведение извън мястото за лишаване от свобода, а именно: в СБАЛЛС – С. не са били налице условия за провеждане на необходимото лечение и се е налагало лечение на инфекциозно заболяване.

Съгласно чл. 135, ал. 2 ЗИНЗС изпращането на лишени от свобода за лечение в лечебни заведения извън местата за лишаване от свобода се извършва със заповед на началника на затвора по предложение на директора на специализираната болница за активно лечение на лишени от свобода или на директора на медицинския център. При спешни случаи или за консултативни прегледи и специализирани изследвания изпращането се извършва с устно нареждане на началника на затвора (чл. 135, ал. 3). Охраната, транспортирането и лечението на лишените от свобода в лечебни заведения

извън местата за лишаване от свобода се организира и осъществява под ръководството на началника на затвора, затворническото общежитие или поправителния дом (ал. 4 на същата пр. норма).

С Наредба № 2 от 22.03.2010 г. за условията и реда за медицинското обслужване в местата за лишаване от свобода (Наредбата) са уредени условията и редът за медицинското обслужване на лишените от свобода в затворите, поправителните домове и арестите. Според чл. 39, ал. 1 от Наредбата ако в деня на освобождаването му лицето се намира в лечебно заведение в място за лишаване от свобода и здравословното му състояние налага лечението да продължи, ръководството на мястото, напускано от лицето, му осигурява настаняване в болнично заведение извън тези в местата за лишаване от свобода. С чл. 60 от Наредбата са регламентирани случаите, в които лишените от свобода се изпращат в държавни или общински лечебни заведения, като предпоставките са идентични с предвидените в чл. 135, ал. 1 от ЗИНЗС. Необходимостта от изпращане в друго лечебно заведение се определя от директора на СБАЛПС или на медицинския център. Той издава медицинско направление, в което задължително се отбелязват: диагнозата, началото и протичането на заболяването, направените изследвания и резултатите, моментното състояние на болния, къде е проведено и какъв е резултатът от назначеното лечение, както и конкретното искане. Директорът на СБАЛПС или на медицинския център уговаря консултацията, изследването или лечението и подготвя необходимите за това документи. Изпращането в лечебно заведение по ал. 1 се извършва със заповед на началника на съответното място за лишаване от свобода.

В разглеждания случай от ответника не са ангажирани доказателства за изпълнение на задълженията на затворническата администрация във връзка с настаняването на лишения от свобода в болнично заведение извън местата за лишаване от свобода. По делото е установено по категоричен начин, че на процесните дати - 01.08.2017 г., 05.09.2018 г. и 01.10.2019 г., на които е постановено прекъсване на наказанието, по отношение на ищеца са били налице основанията по чл. 135, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗИНЗС за настаняване в лечебно заведение извън мястото за лишаване от свобода (М.). Както бе посочено по-горе в решението, и към трите дати И. е с диагностицирано тежко инфекциозно заболяване, което налага лекуването му в специализирана белодробна болница. Налице са лекарски указания и становище на затворническата администрация, видно от установеното с представените постановления на и.ф. градски прокурор, според които и на трите процесни дати са били налице предпоставките за настаняване на ищеца в болнично заведение извън М.. Не са ангажирани обаче доказателства от ответника, чиято е доказателствената тежест, за изпълнение на задълженията на затворническата администрация, регламентирани с чл. 135, ал. 2, ал. 3 и ал. 4 от ЗИНЗС, съотв. с чл. 60 от Наредбата. Не се установява да са издадени писмени или устни заповеди от началника на Затвора С. за настаняване на ищеца в специализирано лечебно заведение, както и не са представени доказателства за транспортирането му до съответната болница. Не се установява изпълнение и на задължението по чл. 60, ал. 2 от Наредбата, съгласно който директорът на СБАЛПС или на медицинския център издава

медицинско направление, в което задължително се отбелязват: диагнозата, началото и протичането на заболяването, направените изследвания и резултатите, моментното състояние на болния, къде е проведено и какъв е резултатът от назначеното лечение, както и конкретното искане. В случая от представените от ищеца доказателства, подробно обсъдени по-горе в решението, се установява, че всички медицински документи, необходими за настаняването му в болнични заведения извън М. през процесния период, са издадени в резултат на посещения и преглед на И. при общопрактикуващ лекар и без съдействието на затворническата администрация и/или директора на СБАЛПС С..

По гореизложените съображения съдът приема за установено бездействието на служителите на ответника да осигурят настаняването на ищеца в лечебно заведение извън мястото за лишаване от свобода на процесните дати, чрез издаване на необходимите медицински документи, както и на устна или писмена заповед от началника на затвора и транспортиране на лицето до съответната болница.

2. Повторно заразяване с туберкулоза при престой в Затвора С.:

От данните в епикризата, издадена от СБАЛПФЗ – С. област, в резултат на лечението на Х. И. в болницата, в периода от 02.08.2017 г. до 30.11.2017 г., не може да се приеме за установено по категоричен начин, че при изписването му от болницата същият е излекуван от диагностицираното заболяване – туберкулоза. Даденото заключение за обезбациляване на втория месец, в резултат на проведена терапия, не обуславя такъв извод. Напротив, с епикризата са дадени изрични указания за необходимо провеждане на по-продължително лечение в С. за лишените от свобода, като лицето е насочено за диспансеризация и продължителна фаза на лечение с терапия HRE. Това лекарско заключение сочи, че лечението на И. от туберкулоза не е изцяло приключило с изписването му от болничното заведение, а е указано продължително лечение със съответна терапия. На следващо място, от епикриза, издадена от същата болница - СБАЛПФЗ – С. област, в резултат на лечение на ищеца в периода от 10.09.2018 г. до 17.09.2018 г., се установява, че същият е постъпил с диагноза Фиброзно-кавернозна туберкулоза. Според епикризата И. е с доказана активна белодробна туберкулоза, т.е. постигнатото обезбациляване при изписването му на 30.11.2017 г. не е равнозначно на пълното му излекуване. Поради това не може да се приеме за установено, че е налице повторно заболяване на ищеца от туберкулоза, настъпило в резултат на условията в Затвора С., респ. в резултат на бездействие на затворническата администрация. Липсват каквито и да е медицински заключения или други данни, които да сочат, че е налице повторно заразяване дължащо се на условията на мястото за лишаване от свобода или на действия и бездействия на служители на ответника.

С оглед гореизложеното, съдът приема, че исковата претенция е частично основателна. Ищецът е претърпял неимуществени вреди, които са следствие от нарушаване на общата забрана на нечовешко и унижително отношение, както и в резултат на бездействия на затворническата администрация по смисъла на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС – такива, които уронват човешкото достойнство и пораждат чувство на страх и незащитеност. Несъмнено установените

бездействия на затворническата администрация, изразяващи се в неосигуряване на необходимите документи за прием и транспортиране до лечебно заведение извън М., са причинили на ищеца стрес и унижение, безпомощност и уязвимост, страх от увреждане на здравето и от заплахата за живота - неимуществени вреди, подлежащи на обезщетение. Законодателят приема, че бездействията, неизчерпателно предвидени в чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС, представляват нарушение на забраната за жестоко, нечовешко или унижително отношение, респ. уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Несъмнено, установената в случая липса на съдействие при осигуряване на необходимо специализирано лечение на заболяване, застрашаващо живота на ищеца и неизпълнение на нормативно регламентирани задължения за издаване на документи, настаняване и транспортиране до съответното лечебно заведение, кореспондират на понятието „нечовешко“ и „унижително“ отношение и не съответстват на целите на изтърпяване на наказанието. Така установените бездействия представлява третиране, способно да породи у ищеца емоционално и морално страдание, стрес и силно безпокойство за здравето и живота му. При наличие на нарушение на някоя от посочените в чл.3 от ЗИНЗС хипотези, настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното (чл. 284, ал.5 от ЗИНЗС).

Размерът на дължимото обезщетение за претърпените неимуществени вреди следва да бъде определен в съответствие с чл. 52 ЗЗД. Спазването на принципа на справедливостта като критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди изисква размерът на обезщетението да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице и при отчитане икономическия стандарт в страната към момента на увреждането. Следва да бъде съобразено и пилотното Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015г. по делото "Н. и други срещу България", съгласно което паричната компенсация като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, не трябва да бъде в неразумен размер в сравнение с присъжданията за справедливо обезщетение, определени от ЕСПЧ по силата на чл. 41 от Конвенцията в подобни случаи. Като насока в това отношение могат да служат принципите, изложени от ЕСПЧ в пилотното решение, а именно фундаменталният характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унижително отношение, от една страна, а от друга времето, през което лишението от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл. 3 от ЕКПЧОС, като най-важният фактор за оценка на претърпените вреди.

В случая, на първо място, следва се отчетат обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението по чл. 3, ал. 1 вр. с ал.2 ЗИНЗС – трикратно, последователно неизпълнение на задълженията за осигуряване на необходимите документи за прием и транспортиране до специализирано болнично заведение извън мястото за лишаване от свобода, регламентирани с чл. 135, ал. 2 – ал. 4 от ЗИНЗС и чл. 60, ал. 2 и ал. 4 от Наредба № 2 от 22.03.2010 г. На следващо място съдът съобразява характера и високия

интензитет на породените страдания и негативни преживявания, които представляват нормална, обичайна последица от установените в случая нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС, както и тежкото здравословно състояние, в което се е намирал ищецът по време на преживяването им. Същевременно, съдът отчита периодът, през който ищецът е бил поставен в условия, унижаващи човешкото достойнство в резултат на установените нарушения, осъществени при всяко от трите (установени по делото) прекъсвания на наказанието, с цел лечение - на 01.08.2017 г., на 05.09.2018 г. и на 01.10.2019 г., като приема, че исковата претенция следва да бъде уважена при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в общ размер на 3 000 лв., заедно със законната лихва, считано от датата на предявяване на иска - 04.10.2019 г., до окончателното изплащане на присъденото обезщетение. В останалата част за сумата над 3 000 лв. до общия размер на претендираните 60 000 лв., исковата претенция като неоснователна следва да се отхвърли.

Ищецът не е представил доказателства за направени по делото разноси, вкл. за договорено и платено адвокатско възнаграждение, поради което такива не следва да се присъждат с решението.

Искането на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение е неоснователно предвид изхода на делото и съгласно разпоредбата на чл. 286, ал. 2 ЗИНЗС.

Воден от горното Административен съд София – град, I-во отделение, 3 състав,

РЕШИ:

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на Х. Т. И., ЕГН [ЕГН], обезщетение за неимуществени вреди в размер на 3 000 /три хиляди/ лева, претърпени от противоправни бездействия на администрацията при Затвора С., изразяващи се в неиздаване на необходимите документи за прием в болнично заведение и неизпълнение на задължение за транспортиране на ищеца до такова заведение, съответно на 01.08.2017 г., на 05.09.2018 г. и на 01.10.2019 г., заедно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателното заплащане на главницата, като ОТХВЪРЛЯ предявения иск, в частта за сумата над 3 000 лв. до пълния му размер от 60 000 лв.

Решението може да бъде обжалвано пред тричленен състав на Административен съд София - град в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: